

## **Uitkomsten Korte termijn maatregelen Grevelingendam**

Natuur- en Recreatieschap de Grevelingen  
datum: 8 mei 2012

### **Achtergrond**

De gebiedsontwikkeling Grevelingendam is één van de ontwikkelingen die voortvloeit uit het programma Zicht op de Grevelingen (ZOG). Het belangrijkste knelpunt van het recreatieterrein is dat de inrichting niet meer voldoet aan de huidige eisen en wensen van de recreant, weinig recht doet aan de prachtige ligging in het deltalandschap. De bezoekersaantallen lopen gestaag terug en de potentie van het gebied, als tweede pijler voor intensieve en actieve(re) recreatie naast de Brouwersdam wordt onderbenut. De gebiedsontwikkeling moet hierin verandering brengen.

Samen met de belanghebbenden is er een inventarisatie van herinrichtingskansen gedaan en deze zijn weergegeven in een schetsontwerp van LOLA Landscape Architects (zie bijlage). Op basis van dit schetsontwerp is medio 2011 een globale haalbaarheidsscan uitgevoerd. Deze scan laat zien dat een eerste stap voor ontwikkeling aan de zuidzijde van de dam ligt: de relatie met Bruinisse versterken en ontwikkelen van de commerciële potentie van het gebied. In een verdere verdiepingsslag wordt verkend hoe deze ontwikkeling in gang gezet kan worden.

### **Voorafgaand Proces**

Vooruitlopend op de lange termijn ontwikkelingen, zijn maatregelen bedacht om het recreatiegebied Grevelingendam op korte termijn voor een periode van 5 tot 7 jaar te revitaliseren, zodat het gebied voldoet aan de eisen van de recreant en deze opnieuw gestimuleerd wordt het gebied te bezoeken. Hierbij is rekening gehouden en zo goed mogelijk aansluiting gemaakt met de visie voor langere termijn ingrepen. Criteria voor de ingrepen zijn financiële haalbaarheid, creëren van toegevoegde waarde voor de recreant en realiseerbaarheid op korte termijn. Hiervoor is op 2 februari 2012 een werksessie georganiseerd met belanghebbenden, initiatiefnemers en specialisten, waar toegewerkt is naar een gezamenlijk gedragen kaart met concrete korte termijn ingrepen en ontwikkelingen. Ook zijn een aantal lange termijnontwikkelingen aangekaart die meegenomen kunnen worden in de lange termijnontwikkeling van de Grevelingendam. Deze kaart dient als vertrekpunt om in afstemming met beleidsmakers een kader te scheppen dat ruimte biedt aan organisaties en ondernemers om daadwerkelijk aan de slag te gaan in het gebied.

De uitkomst van de werksessie is vervolgens nog apart besproken met de gemeente Schouwen-Duiveland, waarbij een globale toets is uitgevoerd op de haalbaarheid van diverse korte termijn maatregelen aan het vigerende beleid. De uitkomst daarvan is dat een aantal onderdelen op dit moment niet passen binnen het beleid. Voor sommige onderdelen zullen de mogelijkheden om het beleid hierop aan te passen nader worden verkend.

### **Resultaten Werksessie**

In de bijlage is de kaart met maatregelen opgenomen waarin de resultaten uit de werksessie van 2 februari 2012 zijn verwerkt. Tevens is een foto van de maquette die gemaakt is tijdens de werksessie en die als basis diende voor de kaart met maatregelen opgenomen als bijlage.

De volgende ideeën zijn in de kaart verwerkt:

- Omvormen bosschages.
- Mountainbikerroute
- Campingterrein
- Camperparkeerplaats
- Ecolodges
- Openbotencentrum
- Kabelskibaan
- Multifunctioneel beachsportterrein
- Natuurspeelplaats
- Waterspeelplaats
- Uitkijktoren

- Zeegrasvelden
- Duidelijke verwijzing via bebording naar recreatiegebied bij afslagen
- Gebied ontsluiten met bushaltes.
- Aanlegvoorzieningen (steigers en moorings)
- kokkels/krabben vangen en natuurexcursies promoten.
- WIFI punt
- ontsluiting westzijde recreatiestrand vanaf N59
- fiets- en loopbrug over de N59
- Gebied ontsluiten met bushaltes.

### **Maatregelen lange termijn**

Op de kaart zijn naast korte termijn ingrepen ook lange(re) termijn maatregelen opgenomen. Deze voorstellen zullen als aandachtspunten meegenomen worden in het proces voor de lange termijn ontwikkeling voor de Grevelingendam. Het betreft hier de volgende maatregelen:

- ontsluiting westzijde recreatiestrand vanaf N59
- fiets- en loopbrug over de N59 om beide zijden recreatief met elkaar te verbinden
- gebied ontsluiten met bushaltes

### **Geen haalbare maatregelen**

Een aantal maatregelen blijkt niet haalbaar te zijn na toetsing met het vigerende beleid en verkenning van de mogelijkheden om het beleid aan te passen. De ontwikkeling van verblijfsrecreatie op de Grevelingendam is een belangrijk knelpunt. Het aspect verkeerslawaaï geeft beperkingen voor verblijfsaccommodatie in zijn algemeenheid en heeft consequenties voor zowel nieuwvestiging van kampeerterreinen en realisatie van camperstandplaatsen, als ook voor ecolodges en andere verblijfsaccommodatie. Het gemeentelijke en provinciale beleid ten aanzien van verblijfsrecreatie is erop gericht om kwaliteit te bieden. Om die reden is reeds jaren randvoorwaarde dat verblijfsrecreatie wat betreft geluidsnormen gelijk wordt gesteld met wonen. Dit betekent dat in het onderhavige geval de 48 dB(A) geluidscontour vanwege wegverkeerslawaaï maatgevend is voor de vraag of verblijfsrecreatie op de Grevelingendam kan worden ontwikkeld. Om deze reden zijn de ideeën voor een campingterrein en een camperparkeerplaats niet haalbaar.

In zijn algemeenheid geldt dat de ontwikkeling van verblijfsrecreatie op de Grevelingendam niet als zodanig is geborgd in het gemeentelijke beleid. Voor kampeerterreinen en camperstandplaatsen heeft de gemeente andere keuzes gemaakt. Uitgangspunt is herstructurering en kwaliteitsverbetering en geen nieuwvestiging.

Hoewel er voor ecolodges geen borging in het vigerende beleid, hierbij verwijzend naar bovenstaande opmerkingen, is hiervoor wel bereidheid om de mogelijkheden nader te verkennen.

Voor het realiseren van korte termijninitiatieven voor een openbotencentrum geldt dat eerst overeenstemming moet zijn voor een lange termijnplan.

### **Maatregelen korte termijn Natuur- en Recreatieschap de Grevelingen:**

Het Natuur- en Recreatieschap de Grevelingen zal zich actief inzetten op het uitwerken van de volgende maatregelen:

#### *Omvormen van de bosschages*

Vanaf de dam is het zicht op het Grevelingenmeer en het recreatiegebied zeer beperkt door de hoge en dichte bosschages. Daarbij heeft het gebied jaarlijks last van de brandharen van de in de eiken voorkomende eikenprocessierups die een gevaar opleveren voor de gezondheid van recreanten en passanten.

Voorgesteld wordt om de eiken op de dam te verwijderen, waardoor de eikenprocessierups voortaan weg zal blijven. De bosschages worden omgevormd zodat een beter zicht vanaf de dam op het Grevelingenmeer en het recreatiegebied wordt gecreëerd, maar wat de recreant in het recreatiegebied nog wel voldoende beschutting biedt richting de dam. De bosschages krijgen een meer gebiedseigen karakter door gebiedseigen beplanting.

De houtkap levert opbrengsten op. Er zal nader worden bekeken of de opbrengsten de investeringen voor de omvorming kunnen dekken.

In de uitwerking van ontwerp zal worden afgestemd met de initiatiefnemers van het mountainbikeparcours.

#### *Natuurspeelplaats*

Verkend wordt of binnen de beschikbare middelen natuurspeelelementen op de Grevelingendam gerealiseerd kunnen worden en deze mogelijk mee te nemen in het werk voor de realisatie van het om te vormen bos.

#### *Moorings*

Voor een betere ontsluiting van het recreatieterrein van de Grevelingendam vanaf het water kunnen aanlegboeien (moorings) gelegd worden voor de kustlijn van de Grevelingendam als aanlegvoorziening voor de recreatievaart. De mogelijkheden, waaronder de financiering, dienen verder verkend te worden.

#### *Evenemententerrein*

Het inrichten van een evenemententerrein op de Grevelingendam kan bijdragen in het recreatief aantrekkelijker maken van de dam en levert bovendien inkomsten op. Het idee dient nader uitgewerkt te worden. Onder andere dient met de gemeente afgestemd te worden wat de mogelijkheden zijn om het beleid hierop aan te passen. Een evenemententerrein is passend binnen de lange termijn ambitie voor de Grevelingendam, de locatie van het evenemententerrein zoals aangegeven op de kaart past echter niet. Om die reden dient er goed nagedacht te worden over het tijdelijke karakter van de locatie of mogelijke alternatieve locaties op de Grevelingendam.

#### *Ecolodges*

De Grevelingendam is één van de zoeklocaties voor ecolodges die zijn aangewezen in de richtlijnen die hiervoor zijn opgesteld en vastgesteld in het AB van 1 juli 2011. Voor ecolodges is echter nog geen borging in het vigerende beleid, zoals reeds eerder toegelicht. De mogelijkheden hiertoe zullen nader verkend dienen te worden.

#### *Verwijzing via bebording*

Er wordt vanaf de N59 nauwelijks verwezen naar het recreatiegebied van de Grevelingendam. De mogelijkheden om dit te verbeteren dienen nader verkend te worden.

### **Maatregelen korte termijn ondernemers/organisaties**

Voor de volgende onderdelen dient initiatief vanuit ondernemers en organisaties genomen te worden. Zij kunnen hiervoor een verzoek indienen bij het schap, waarna het initiatief getoetst zal worden en overeenkomsten kunnen worden aangegaan.

#### *Mountainbikeparcours*

Het realiseren van een mountainbikeparcours in de strook omgevormd bos direct langs dam is een lokaal initiatief van enthousiaste mountainbikefietsers. Dit pad dient openbaar toegankelijk te zijn. In de uitwerking van het ontwerp van het bos zal worden afgestemd met de initiatiefnemers. Het voorstel van de initiatiefnemers zal worden getoetst en er zullen afspraken gemaakt worden over de vervolprocedure. Uitgangspunt voor zowel de realisatie als het beheer en onderhoud is dat het geen extra kosten voor het schap met zich meebrengt.

#### *Kabelskibaan*

Op een kabelskibaan kan men waterskiën of wakeboarden waarbij men voortgetrokken wordt via een gespannen kabel. Het idee sluit goed aan bij de huidige kitesurflocatie. Deze doelgroep kan op die manier bij weinig wind toch het water op.

#### *Openbotencentrum*

De ideeën voor het openbotencentrum zijn goed passend binnen de watersportnota van het Natuur- en Recreatieschap de Grevelingen en de ambitieschets voor de lange termijn ontwikkeling van de Grevelingendam. Een aandachtspunt zijn verblijfsrecreatieve elementen die niet passen binnen het beleid van de gemeente. Het idee dient verder afgestemd te worden met de beleidsmakers. De mogelijkheden om het plan te borgen binnen het vigerende beleid dienen daarbij nader verkend te worden. Initiatieven om met een eerste fase voor de korte termijn reeds te starten op de Grevelingendam kunnen daarin worden meegenomen.

### *multifunctioneel beachsportterrein*

Aan de zuidwestzijde van de surfoefenplas is een zoeklocatie aangewezen voor een multifunctioneel beachsportterrein.

### *Waterspeelplaats*

De zwemplas is als zoeklocatie aangewezen voor een waterspeelplaats. Publieke toegankelijkheid is een voorwaarde. Binnen het Natuur- en Recreatieschap worden geen mogelijkheden gezien om dit zelf kostenneutraal te realiseren, te beheren en onderhouden.

### *Uitzichtoren*

De locatie tussen de zwemplas en de Catclub is een prima plek voor een uitzichtpunt of uitzichtoren met uitzicht over zowel het water als het recreatiegebied. De hoogtebeperkingen in het bestemmingsplan van de gemeente zijn een aandachtspunt.

### *Zeegrasvelden*

Het gebied ten oosten van de spuisluis is aangewezen als locatie voor het zaaien van zeegras om hiermee een impuls te geven aan de plaatselijke natuurwaarde. Zeegrasvelden hebben een belangrijke ecologische rol als kinderkamer voor verschillende vissoorten en schaaldieren. Een experiment in de Waddenzee waarbij een stel enthousiaste vrijwilligers zeegras hebben gezaaid kan daarbij als voorbeeld dienen.

### *Aanlegsteigers*

Aanlegsteigers naast paviljoen Meerzicht bevorderen de bereikbaarheid van het recreatiegebied vanaf het water.

### *kokkels/krabben vangen en natuurexcursies promoten:*

Vanaf het recreatieterrein aan de Noordzijde van de dam kan door recreatieve arrangementen verbinding worden gemaakt met de directe omgeving. Hierbij kan gedacht worden aan het promoten van natuurexcursies of kokkels en krabben vangen aan de zuidzijde van de Grevelingendam.

### *WIFI*

Om het recreatiegebied ook digitaal te ontsluiten is een WIFI punt wenselijk.

## **Vervolgstappen**

Samenvattend neemt het Natuur- en Recreatieschap de Grevelingen de volgende acties:

- Uitwerken van de maatregel om de bosschages om te vormen.
- Verkennen of binnen de beschikbare middelen natuurspeelelementen op de Grevelingendam gerealiseerd kunnen worden en indien mogelijk deze mee te nemen in het werk voor de realisatie van het om te vormen bos.
- Nader verkennen van het leggen van moorings voor de kustlijn van de Grevelingendam als aanlegvoorziening voor de recreatievaart.
- Nader uitwerken van het idee om een evenemententerrein op de Grevelingendam in te richten als tijdelijke maatregel in afstemming met de gemeente.
- Verkennen van de mogelijkheden om ecolodges op de Grevelingendam te borgen in het gemeentelijk beleid.
- Nader verkennen van de mogelijkheden om de verwijzing via bebording vanaf de N59 naar het recreatiegebied van de Grevelingendam te verbeteren.
- Ondernemers en organisaties ruimte geven om plannen in te dienen die passen binnen de korte termijnontwikkeling van de Grevelingendam en deze toetsen.
- Voorstellen voor lange(re) termijnmaatregelen als aandachtspunten meenemen in het proces voor de lange termijn ontwikkeling van de Grevelingendam.